

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum aliqua peccata venialia post hanc vitam remittantur in purgatorio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](#)

QVÆS. VII. DÉ PECCATO VENIALI. ART. XI.

vt remissione priuetur, quæ est effectus charitatis: & si Dominus remittit, non est ex merito hominis: sed ex misericordia sua. Ex parte vero inheritance ad subiectum, peccatum poenam perpetuam habet, q[uod]a priuat hominem gratia, per quam potest peccatum remitti, peccato autem manente non solvitur poena, quia in operibus Dei nihil potest esse inordinatum, & ideo sicut homo qui se in pectus projecret, vnde per se non possit exire, quantum est in ipso, facere ut in perpetuum esset ibi: ita etiam q[uod]a mortaliter peccat quantum in ipso est, scilicet in poena æternam inducit. veniale autem peccatum, cum non sit contra charitatem, non meretur poenam æternam ex specie peccati: nec ex parte inheritance ad subiectum, in quantum est in subiecto priuato gratia: & sic per accidens punitur poena æterna.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod ratio illa procedit de causa poena æterna ex specie actus: sic autem veniale peccatum non meretur poenam æternam, sed alio modo ut dictum est.

A D S E C U N D U M dicendum, q[uod]a acerbitas penæ direc[t]e resp[on]det quantitate peccati: sed aternitas penæ resp[on]det indelebiliter ipsius, que quidem conuenit aliquando veniali peccato p[ro] accidens, vt dictum est.

A D T E R T U M dicendum, q[uod]a impenitentia facit peccatum in spiritum sanctum, qui opponitur charitati, que est donu[m] spiritus sancti, vnde non penite de veniali, quia non est contrarium charitati, non facit peccatum in spiritum sanctum: sed tamen in quantum est coniunctum mortali cum finali impenitentia, per accidens habet indelebiliter, vt dictum est.

A D Q U A R T U M dicendum, quod ille qui non penite de veniali, penitet autem de mortali, non habet impenitentiam, quia repugnat remissione peccati, vnde non est causa penæ æternae.

A D Q U I N T U M dicendum, q[uod]n[on] pp[otes]t maioritate culpe ipsius venialis, peccatum veniale coniunctum mortali diutiu punitur: sed pp[otes]t indelebiliter quam p[ro]uenit ex adiuncto, vt dictum est, & tamen non semper hoc est verum, q[uod] peccata venialia adiuncta peccato mortali sunt minora q[uod] adiuncta charitati: quin immo plerunque sunt maiora, vt p[ro]p[ter]e procedentia ex maiori libidine, quam charitas non refusat. In his vero qui sunt perfectæ charitatis, venialia peccata ut plurimi accidunt ex aliqua surreptione, & cito virtute charitatis remittuntur, secundum illud 2. Paral. 30. Dominus bonus propitiabitur cunctis, quin in toto corde requiratur dominum Deum patrum suorum, & non imputabitur eis, q[uod] parum sanctificati sunt.

A D S E X T U M dicendum, q[uod] peccatum postquam transit adū p[ot]est manere reatu, quen[on] tollit quilibet mutatio voluntatis: sed solum illa quā charitas operatur.

A D S E P T I M U M dicendum, quod poena peccati venialis etiam cum in inferno punitur, mitigatur quantum ad acerbitudinem, quām[us] grauius puniatur q[uod] ab homine puniretur, quia maiorem gratuitatem habet secundum q[uod] comparatur ad Deum, prout punitur a Deo, quām secundum quod comparatur ad hominem, prout punitur ab homine.

A D O C T A V U M dicendum, q[uod] nō est possibile, q[uod] aliq[ue] decedat cū originali peccato & veniali abīs; mortali;

quia ante vsum rōnis puer excusatur a peccato mortali, ita vt si erit committat actum qui de gene-

re fuit peccatum mortale, nō incurrit reatu mortali peccati, co q[uod] nondum habet vsum rōnis, yn-

de multo magis excusat a reatu peccati veniali q[uod] excusat manus peccatum, multo magis etia excusat minus: sed postquam habet usum rationis, peccatum mortaliter, si non facit quod in se est ad quarendam suam salutem: si autem faciat, gratiam consequitur quam immunit erit ab originali peccato.

A D N O N Y M U M dicendum, q[uod] licet præcepta affirmativa coiter loquendo non obligant ad tempore, si al hoc est homo naturali lege obligatus, ut primo folicitus de sua salute, secundum illud Mat. 6. Primi quærite regnum Dei. Ultimus enim finis naturæ cedit in appetitu, sicut prima principia naturalia primo cadunt in apprehensione. Sic enim omnes desideria præsupponunt desiderium ultimi finis, et omnes speculations præsupponunt speciationem primorum principiorum.

A D U L T E R I U M dicendum, q[uod] heet in his quæstionib[us] teriarum rationum, sit propositio finita, si id, quod imperfetus est, quantumque p[ro]feratur, non possit equari ei quod est perfectus. Nigredo enim quantumcumque intendatur seti, p[er] illi imperfectorum. Pe[n]a autem propriæ debita peccato mortali priuato dimittit visionis, quia penitus correxit peccato ueniali, & ideo impossibile est peccato debita peccato ueniali aquari p[er] me, quia peccato mortali debetur. Vel dicendum, q[uod] pena finita inserit in inferno p[er] peccato mortali & ueniali distant in infinitum, cum ambo sint finiti, & correspondant conversioni ad h[ab]itu[m] cōmutabile, scilicet in peccato mortali est finita, quantum force mortis conscientiae qua d[icitur] uermis, incomparabiliter sit maior in uno quam alio, distantia autem inter peccati mortali a ueniali est ex auctoritate Deo, quia in eis in mortali ex qua p[ro]prio priuato dimittit, non autem p[er] peccatum ueniale, p[er] accidens, ut dictum est: nec i[n] sequitur q[uod] multiplicatione uenialium fiat pena peccati mortalis, sed finitum extensionem, quia pluribus modis p[ro]cedit & sic ratio nostra sequitur.

A R T I C U L U S XI.
dicitur in libro 10. capitulo 5. 5. 5.

Vrum peccata uenialia post hanc uitam remittuntur in purgatorio.

VNDECIMO quæritur, utrum peccata uenialia post hanc uitam remittantur in purgatorio & uidetur quod non. Dicitur enim Eccles. 13. gnu fuerit præcisum, ubicumque occident, non fuerit ad Austrum, sine ad Aquilonem, sed proximis sit per mortem, ergo post mortem in illo manebit semper in quo moritur. Non ergo mortem remittitur homini aliquod peccatum. Præstat. Peccatum non immunit, nisi mutatio voluntatis peccandi, quia erit causa ipsius peccati, prout tollitur effectus causa manente: sed nolumus post mortem non potest mutari, sicut nec angelus post sum: hoc enim homibus mors est, quod angelus post filius ut Damas. dicit, ergo peccatum ueniale non test remitti post hanc uitam. Sed diceretur q[uod] peccatum mortale, quia simpliciter est voluntaria, & queritur ad sui remissionem actuali mutationem voluntatis, non autem peccatum originale, quia mens peccatum uoluntariam voluntate personam, neque peccatum ueniale, quia non est simpliciter voluntaria, eo q[uod] non potest homo uitare, quin uenialiter

cet potest tñ uitare hoc uel illud ueniale peccatum. ¶ 3 Sed contra, Aug. dicit in lib. de Penitentia, q̄ ho-
mo non potest inchoare nouam uitam, nisi poenit-
teat cum ueteris uitæ sed remissio peccati pertinet
ad inchoationem nouæ uitæ. Non autem peccatum
etiam originale, & ueniale pertinet ad uetus statum
uitæ. Cum ergo poenitentia dicat mutationem aciu-
alis uoluntatis, videtur quod neque peccatum origi-
nale, neque ueniale possit remitti sine actuali im-
mutatione uoluntatis.

¶ 4 Præterea. Eodem habitu alicui placet unum op-
positorum, & displicer alterum, sicut per habitum
liberalitatis placet nobis liberaliter dare, & displicer
nobis illiberaliter retinere: sed per habitum chari-
tatis placet nobis bonum gratis, ergo p habitu cha-
ritatis displicer nobis malum culpæ. Si ergo habi-
tualis disiplentia sufficeret ad remissionem pecca-
ti uenialis, nunquam peccatum ueniale esset simul
cum charitate.

¶ 5 Præt. Remissio peccati venialis præter ad profe-
ctu spiritualis uitæ: fed profectus spiritualis uitæ cū
cōpetat statu uiatoris, non potest esse post mortem,
qua terminat uiatoris statum. ergo peccatum uen-
iale non potest remitti post hanc uitam.

¶ 6 Præt. Eiusdē rationis esse uidetur, q̄ aliquis me-
reatur præmium essentiali uel accidentali, & q̄
circumstittat peccatum, quia eadem ratione qua ali-
quis accedit ad vñ oppitorum, recedit ab alte-
ro: sed homo post mortem non potest mereri ne-
que præmium essentiali, neque accidentali. ergo
pari ratione non potest percipere remissionem pecca-
ti, neque uenialis neque mortalium.

¶ 7 Præt. Facilius homo in peccatum cadit, quam ei
remititur peccatum, quia homo est spiritus per-
se uadens in peccatum, sed non rediens: sed post
mortem non potest homo peccare uenialiter. ergo
neque potest ei remitti peccatum ueniale.

¶ 8 Præt. Nullum peccatum quod meretur pena
eternam, remittitur post hanc uitam: sed peccatum uen-
iale uidetur mereri penam eternam. i enim pro uita
ratione peccati uenialis homo potest mereri uitam
eternam, econtrario pro cōmissione peccati ueniali-
lis potest homo mereri penam eternam. ergo pecca-
tum ueniale non potest remitti post hanc uitam.

¶ 9 Præt. In purgatorio est & gratia & pena: sed non
remititur ibi peccatum ueniale ratione penæ, tum
quia cum pena sit effectus culpe, nō agit in culpâ,
tum quia pari ratione omnis pena tolleret culpam,

quod de pena inferni patet esse falsum. Similiter in
rōne gratia, quia gratia nō opponitur peccato ue-
niali: sed copiatur ipsum secum. ergo peccatum uen-
iale nō remittitur in purgatorio. Sed diceretur q̄
peccatum ueniale in purgatorio remittitur, quia
homo in uita ista meruit, ut sibi remitteretur.

¶ 10 Sed contra, meritū Christi est efficacius, quam
meritū cuiuscumque hoīs: sed nullus per sacramen-
ta que habent efficaciā ex merito Christi, p̄t absolvit
ui peccato futuro. ergo multo minus p̄t aliquis
mereri, ut sibi remittatur peccatum futurum.

¶ 11 Præt. Sicut peccatum mortale opponitur chari-
tati, ita peccatum ueniale opponit feruori charitatis:
sed feruor charitatis delens peccatum ueniale non
potest esse in futuro, quia nullus motus nouus uo-
luntatis erit ibi. ergo non poterit peccatum ueniale
remitti, sicut nec peccatum mortale potest remit-
ti, nisi superueniente noua charitate.

¶ 12 Præt. Quicquid potest stare cū antecedēte, po-

A testare cum consequente, sicut si album p̄t stare
cum hoīe, p̄t etiā stare cum aīali, alioquin seque-
retur opposita esse simili: sed ad gratiam finalē ex
necessitate sequitur gloria, cum qua peccatum ve-
niale stare non potest. ergo nec cum gratia finali.
Non ergo potest remitti post hanc uitam.

¶ 13 Præt. Status purgatoriū est status medius inter
statum praesentis uitæ, & statum futuræ gloriae: sed
in praesenti vita inuenitur culpa & poena, in statu
autem gloriae neque culpa neque poena, inter quæ
est medium vel culpa sine poena, vel poena sine cul-
pa: sed culpa sine poena esse non potest, quia hoc
repugnaret ordini diuinæ iustitiae. ergo in purgatoriū
erit poena sine culpa. Nulla ergo culpa potest
remitti post hanc uitam in purgatoriū.

¶ 14 Præt. Nullum sacramētum Ecclesiæ est frustra
institutum: sed extrema vñctio cū sit instituta ad re-
missionē venialiū, frustra instituta videretur, si post
hanc uitam in purgatoriū venialis peccata possent
remitti. Non ergo possunt post hanc uitam remitti.

¶ 15 Præt. Dispositio qua consequitur formam, nō
remanet in materia forma recedente. Non enim in
materia ignis remanet claritas, igne extinctio. ergo
nec dispositio materia remanet in forma a materia
separata: sed peccatum veniale est dispositio homi-
nis ex parte materia: nam ex corruptione corporis
quod aggrauat animam venialis peccata contingit.

C nam in statu naturæ integræ venialis esse non potest,
vt supra dictum est. Non ergo veniale pecca-
tu remanet in anima a corpore separata: & ita post
hanc uitam remitti non potest.

¶ 16 Præt. Quando est aliquod magnū bonū quod
differtur, & magnum malū quod imminet, excitatur
intensus desiderium ad consequendum bonū,
et euadendum malum: sed animæ separata, quæ est
purgatoriū obnoxia imminet magnum malum. I.
acerba purgatoriū poena, & differtur a maximo bo-
no separato. I. a vita eterna, ergo statim excitatur in
ea feruor desiderium: sed feruor charitatis non cō-
patitur sc̄cum veniale. ergo in purgatoriū separata
anima veniale habere non potest. ergo non potest
veniale peccatum in purgatoriū remitti.

¶ 17 Præt. Ignis purgatoriū punit animam, inquan-
tum est instrumentum diuinæ iustitiae. Non autem
ponitur esse instrumentum diuinæ misericordiae,
cuius est peccata remittere. Non ergo post hanc uitam
in purgatoriū peccatum veniale remittitur.

Sed contra, q̄ Greg. dicit in 4. Dialo. Datur
intelligi quādā leues culpas post hanc uitam remitti.

¶ 18 Præt. Super illud Matth. 3. Ipse vos baptizabit in
spiritu sancto & igne, dicit Glossa, Spiritu in præ-
sentia abluit, post liqua macula surrexit, igne pur-
gatoriū ad purum exurit, quod de leuioribus cre-
dendum est peccatis.

E ¶ 19 Præt. Augusti. dicit, q̄ illo transitorio igne non
capitalia, sed minuta peccata purgantur.

¶ 20 Præt. Ambros. dicit de bono mortis. Sicut oculi
carnales non possunt solem corporalem videre, si
aliqua laesio in eis fuerit, ita nec spirituales possunt
videre solem spiritualem cum iesione: sed peccatum
veniale est quedam lesio animæ. Non ergo potest
anima peruenire ad videndum Deum, quandiu ha-
bet maculam venialis peccati. Oportet ergo quod
talis macula in purgatoriū purgetur.

R E S P O N S. Dicendum, q̄ ad huius questionis eu-
identiā oportet intelligere quid sit peccatum remit-
ti, quod nihil aliud est quam peccatum non imputari.
Vide

4. Dialo. c. 2.
39.

Glossa ordi-
naria.

Sermo. 4. in
di aiarum.
tom. 10.

C. 1. a me-
dio illius
tom. 4.

QVAES. VII. DE PECCATO VENIALI. ART. XI.

Vide in Psal.: cum præmisisset, Beati quorū remissæ sunt iniqtates, quasi exponens subdit, Beatus vir cui nō imputavit peccatum Dominus. Imputatur autē peccatum alicui inquantū per ipsum impeditur homo a cōsecutione vltimi finis, q̄ est beatitudo æterna, a qua impeditur homo per peccatum, & rōne culpæ, & rōne reatus poenæ. Ratione qdēm culpæ, q̄a cum beatitudo æterna sit perfectum bonum hominis, non cōpatitur secum aliquam bonitatis minorationem. Ex hoc autem ipso q̄ aliquis actum peccati cōmisit, incurrit quādam boni minorationem: inquantū, s. factus est virtus peribilis, & indecentiam quandā habens ad tantum bonum. Ex hoc vero q̄ preus est peccata, & impeditur a beatitudine perfecta, q̄ oīno dolorem & poenā excludit. Fugit enim ibi dolor & genitus, vt d. 1a. 3. 5. Vtrūq; tñ horum aliter impedit in peccato mortali, & aliter in peccato veniali. Nā in peccato mortali patitur homo bonitatis minorationem, per priuationem principij decentis ad finem. Sper priuationem charitatis: sed in peccato veniali patitur homo minorationem, & impedimentum per quandam indeceriam actus, quasi impedimento existente in ipso actu quo pergendū erat in finem: salvo tamen principio inclinante. Sicut eriam graue potest impeditri, ne perueniat deorsum, vel p̄ corruptionē grauitatis in ipso, vel p̄ aliquod impedimentum occurrēns, quo impeditur motus eius ne ad finem naturalē perueniat. Ex parte eriam reatus poenæ est differentia. Nam per peccatum mortale, merefut quasi inimicus effectus penā exterminatē: per peccatum vero veniale penā corrigitur. Aliter ergo remittitur peccatum veniale, & aliter mortale. Nam quātum ad culpam, ad hoc q̄ peccatum mortale nō imputetur, oportet q̄ tollatur impedimentum, quod erat ex corruptione principij per nouam charitatis & gratia infusionem. hoc autem non requiritur in peccato veniali, quia charitas manebat: sed oportet q̄ tollatur impedimentum per aliquem forte in pulsum repugnantiem impedimentoum, quod erat ex obice venialis. Sicut impedimentum quod contingit ex graui corruptione, nō potest tolli nisi per iteratam eiudem generationē: impedimentum vero quod efficit ex aliquo obice apposito, tollitur per aliquem viuentum motum remouētē: p̄ plūm obicem. Sic ergo & veniale quātum ad culpam remittitur per feruorem charitatis, mortale vero per gratia infusionē. Quantum ad penā autē peccatum mortale non remittitur, quia haber penā interminabilem & æternā peccatum vero veniale remittitur per exsolutionē poenæ temporalis finita. Et hoc quidem quomodo vtrung; possit remitti in hac vita, satis manifeste apparet: sed in futura vita mortale peccatum nunquā potest remitti quantum ad culpam. Nō enim post hanc vitam, aīa immutari essentiali immutacione per gratia & charitatis infusionem de novo: culpa autem non dimissa, nec penā remittitur, vt supra dictum est, sed de peccato veniali quidam dixerunt, q̄ in habētibus charitatem semp dimittitur in hac vita quantum ad culpam: sed post hāc vitam dimittitur quantum ad penā, per poenā solutionem, sed hoc quidem satis probabile v̄ in his, qui cum visu rōnis ex hac vita recesserunt. Nō enim est probabile, q̄ aliquis in charitate existens, & cognoscens sibi morte imminere nō mouetur motu charitatis, & in Deū & cōtra oīa peccata quē fecit, etiā venialia & hoc sufficit ad remissionem venialium quantum ad cul-

pam, & fortassis etiā quantum ad penā, si sit actio: sed quandoq; contingit q̄ aliqui in ipsa actibus peccatorū venialium, vel in proposito se nialiter peccāti occupant somno, vel aliqua posse antequerunt possint habere vsum rōnis. Quibus mensuris est, q̄ in hac uita peccata venialia non mittuntur: & tñ propterea non impeditur per tuo a uita æterna, ad quam nullo modo pervenientiū oīno immunes ab omni culpa effecti, & id oportet dicere, q̄ venialia remittuntur eis post dilectionē, etiā quantum ad culpam, eo modo, quomittuntur in hac vita. S. p̄ actum charitatis in Deū repugnantē venialibus in hac uita committuntur. G tñ post hanc vitam non est statutum merendi dilectionis motus in eis tollit quidem impedimentum venialis culpæ: non tamen meretur absoluto, vel diminutionem poenæ, sic in hac uita.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄d peccatum veniale non mutat statutum vel locum homini, sed est quoddam impedimentum quo differtur a consecutione ultimi finis.

AD SECUNDVM dicendum, q̄ in futura vita modaliqua essentialis immutatio voluntatis. Quantum ad finē, vel quantum ad charitatem vel gratiam test tñ esse aliqua accidentalis immutatio per remotionem impedimenti. Nam remouens propria est mouens per accidens, ut dicitur in 8. Phys.

AD TERTIVM dicendum, q̄ eiudem rōne est voluntates feratur in appetitum unius cōsternat, & detestationem alterius. Nullus autem habens ad liberi arbitrii potest inchoare nouam uitam, q̄ est per gratia infusionem, nisi appetat & ameat gratia bonum, & ideo oportet q̄ detestetur omnia repugnansia tñ q̄ peccata mortalia que propria voluntate committit, & directe contraria grata in speciali detestatur, ut sic remota causa letalitiae gratia per displicentia peccati mortalis, voluntate effectus. I. priuari gratia per eius infusionem, catum autem originalē non ex propria voluntate huius persona contractum est, peccatum animalia est quidem propria voluntate huius personae commissum: non tamen est causa priuationis, unde non requiritur displicentia in particulari sed in universali tantum, in quantum habet rationem repugnantis ad gratiam.

AD QUARTVM dicendum, q̄ habitualis displicere non sufficit ad remissionem venialium, sed requiriā generalis.

AD QVINTVM dicendum, q̄ remissio culpae non nō facit profectū spiritualē per se. I. quantum augmentum spiritualis boni: sed volum per accidens quantum ad remotionem impedimenti.

K AD SEXTVM dicendum, q̄ meritorum glorificatio, vel accidentalis pertinet per se ad problemā spirituale, qui est per augmentum spiritualis.

AD SEPTIMVM dicendum, q̄ anima post mortem transit in aliū statutum angelis conformem. Vnde eadem rōne nō potest peccare venialiter, sicut & Angelus, quia non remanet in ea charitatis usus: est causa remissionis peccati venialis post mortem ei remitti peccatum veniale.

AD OCTAVVM dicendum, q̄ uitare peccati nō le pot intelligi dupliciter. Vno modo, secundū orationē, & sic nō meretur uitā atēnā & dormiens non peccat venialiter, & tamē nō

Ar. preced.
in corp. art.
& ad 3. arg.

Alio modo, secundum aliquam affirmationem, secundum quod dicitur ille vitare peccatum veniale qui uult non peccare venialiter, & quia ista uoluntas potest esse ex charitate, & ideo uitare peccatum veniale potest esse meritorum uitae eternae, sed peccare venialiter non repugnat charitati, unde non meretur poenam eternam.

A. D. NON V ad dicendum, qd remissio venialis peccati in purgatorio quantum ad poenam est ex parte purgatorii, quia homo patiendo exsoluit quod debet, & ita cessat reatus: sed quantum ad culpam non remittitur per penam, neque secundum quod actu sustineatur, quia non est meritoria: neque secundum quod recognatur. Non enim est motus charitatis quod aliquis detestaretur peccatum ueniale propter penam: sed magis est motus timoris seruuli uel naturalis. Remittitur ergo in purgatorio ueniale, quantum ad culpam virtute gratiae: non solum secundum quod est in habitu, quia sic compatitur ueniale peccatum: sed prout exst in actum charitatis detestantis ueniale peccatum.

A. D. X. dicendum, qd nullus potest mereri remissionem futurae culpe: potest tamen mereri statim purgatori, in quo sit sibi culpa remissibilis.

A. D. XI. dicendum, qd post mortem non erit aliquis motus nouis uoluntatis, qui non precessit in hac uita in aliqua radice uel natura vel gratia. Multi tamen actuales motus voluntarii erunt post hanc uitam, qui non sunt modo, quia alii etiam erunt secundi ea, que tunc cognoscunt & experientur.

A. D. XII. dicendum, qd quando antecedens & consequens alcuius conditionis sunt simul, quicquid potest stare cum antecedente, potest stare cum consequence: sed quidam non sunt simul, hoc non est necesse. Sequitur enim si animal uiuit qd morietur: non tamen quicquid potest stare cum uita, potest stare cum morte & similiiter non quicquid potest stare cum gloria finali, potest stare cum gloria.

A. D. XIII. dicendum, qd non oportet illud qd est mediu quantum ad aliquid, esse medium. Quantum ad omnia. Status ergo purgatoriis medium est quidem quantum ad aliqua, inter itatum presentis uitae, & statum gloriae, non tamen quantum ad hoc quod sit ibi culpa sine poena uel poena sine culpa.

A. D. XIV. dicendum, qd oia sacramenta nouae legis sunt instituta ad conferendum gratiam. Non autem requiritur ad remissionem peccatorum uenialium nouae gratiae infusio, ut dictum est, & ideo nec extrema uincio; nec aliqd sacramentum nouae legis est principaliter institutu contra peccata uenialia, licet per ea peccata uenialia remittantur: sed est instituta extrema unius ad reliquias peccatorum tollendas.

A. D. XV. dicendum, qd licet ex corruptione corporis sit aliqua causa uenialium, non tamen uenialia sunt sicut in subiecto in corpore; sed in anima. unde non sunt dispositiones materie, sed forma.

A. D. XVI. dicendum, quod illa ratio non concludit, quod peccatum ueniale in purgatorio non remittatur, sed quod statim ibi non remittatur, & hoc fatis uidetur probabile.

A. D. XVII. dicendum, qd sicut iam dictum est, remissio culpe non fit per penam, sed per usum gratiae, qua est effectus diuinæ misericordiae.

ARTICULUS XII.

De remissione peccatorum uenialium in hac uita.

DODECIMO queritur de remissione peccatorum uenialium in hac uita, utrum remittatur

A tur per aspersionem aquæ benedictæ, uincionem corporis, & huiusmodi. & videtur quod non. Conferre enim gratiam est proprium sacramentorum nouae legis: sed huiusmodi non dicuntur esse sacramenta. ergo non conserunt gratiam. Non ergo per ea fit remissio alcuius culpe.

T 2 Præt. Peccatum mortale non potest stare simul cum gracie, cum qua tamen potest stare ueniale, & sic infusio gracie sufficit ad remissionem peccati mortali: non autem sufficit ad remissionem peccati uenialis, videtur ergo qd plus requiratur ad remissionem peccati uenialis quam ad remissionem peccati mortali: sed per predicta non potest remitti peccatum mortale. ergo multo minus peccatum ueniale.

T 3 Præt. Peccatum ueniale remittitur per actum charitatis: sed actus charitatis ex premisso causari non potest, sed ab extrinseco procedit. ergo per predicta peccatum ueniale remittitur non potest.

T 4 Præt. Huiusmodi æqualiter se habent ad omnia peccata uenialia. Si ergo per ea remittitur una peccatum ueniale, pari ratione remittuntur oia, & sic si remittuntur quantum ad culpam, frequentissime illi qui sunt absque peccato mortali possunt dicere, Peccatum non habemus, quod est contra id, quod habemus prime loan. i. & si per hunc remittatur peccatum etiam quantum ad poenam, plurimi statim post mortem ad celum euolabunt, purgatorijs peccatum non sentientes, qd videtur inconveniens, non ergo per predicta peccata uenialia remittuntur.

SED CONTRA est, quia nihil in Ecclesiæ observatione agitur frustra: sed in benedictione aquæ fit mentione de remissione culpe. ergo aliqua culpa per aspersionem aquæ benedictæ remittitur, non autem culpa mortalium, ergo uenialis.

RESPON. Dicendum, qd sicut supra dictum est, p. Ar. preced. feruorem charitatis peccata uenialia remittuntur. & ideo quaecumq; nata sunt excitare feruorem charitatis, possunt causare remissionem peccatorum uenialium. Actus autem charitatis ad voluntatem pertinet. Quæ quidam tripliciter ad aliquid inclinatur: aliquid quando quidam ex ratione aliquid demonstrante: aliquando autem ex ratione simul & aliquo interiori instinctu, qui est a causa superiori. Deo: aliquando autem cum hoc etiæ ex inclinatione habitus inherenter. Sunt quidam quædam, quæ causant remissionem peccati uenialis, inquantum inclinant voluntatem ad feruendum charitatis actum secundum tria predicta. & sic per sacramenta nouæ legis uenialia peccata remittuntur: quia & ratio ea considerat, ut quidam saltantes medicinas, & diuina virtus in eis secretus operatur salutem, & etiæ per ea cōfertur habitualis gratia domini. Quædam vero sunt, quæ causant remissionem uenialium peccati secundum duo predicatorum. Non enim causant gratiam, sed excitant rationem ad aliqd cōsiderandum, quod excite charitatis feruorem. & etiæ pie creditur, qd virtus diuina interiorius operatur excitatio dilectionis feruorem. & hoc modo aqua benedicta, benedictio pontificalis, & huiusmodi sacramentalia causant remissionem peccati uenialis. Quædam vero sunt, quæ causant remissionem uenialium peccati solūmodo excitando charitatis feruorem, per modum cōsiderationis, sicut oratio dominica, tunis pectoris, & alia huiusmodi.

A D PRIMUM ergo dicendum, qd non est necessarium ad remissionem peccati uenialis, qd noua gratia conseratur. & ideo potest peccatum ueniale dimitti per aliud, quod non est sacramentum.

A D